

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNING

Lägenhetsbrand som p g a byggnadssättet riskerade att sprida sig via vinden till flera lägenheter.

UNDERSÖKNING UTFÖRD AV

Undersökning av brandplatsen gjordes tre dagar efter branden med start kl. 10.00 av kriminaltekniker NN från polisen och brandinspektör Hans Lardner.

OBJEKTET

Tvåplans flerfamiljshus med hel källare och oinredd vind. Byggt på 1950-talet. Lägenheterna i bottenplanet är brandteknisk avskilda från varandra och mot lägenheterna ovanför i brandteknisk klass motsvarande EI 60. Lägenhetsdörrarna varierar mellan B15 och säkerhetsdörrar i klass EI30. I överplanet saknas egentlig brandavskiljning mellan de lägenheter som finns i resp. trapphus. Väggarna mellan överplanets lägenheter och mot trapphuset är utförda i betong, men vindsbjälklaget är i sin helhet utfört utan brandteknisk klass. På den oinredda vinden saknas brandavskiljning vilket gör att lägenheterna till resp. trapphus bildar en sammanhängande enhet. Dvs. vinden är indelad i 4 brandceller där varje brandcell omfattar 4 lägenheter. Detta beror på att innertaken i lägenheterna består av vävspända tak på glespanel. På glespanelen finns fuktspärr och ovanpå detta kutterspånisolering. I kök och badrum är innertaken puts på nät och vassmatta.

Trapphusen är ljusa (fönster i båda planen) och är försedda med brandvarnare i högsta punkten. Den aktuella lägenheten ligger på överplanet och består av 4 rum och kök. Dörren mot trapphuset är en äldre typ av säkerhetsdörr med tillräckligt brandmotstånd i dörrbladet, men otät mellan dörrblad och karm. Brandbelastningen i form av möbler och annan inredning kan betraktas som normal. P g a en tidigare planerad ombyggnad som aldrig blivit av, bestod vindsisoleringen ovanför köket av någon form av lösull, resten av vindsisoleringen bestod av kutterspån. Bostadsrättsföreningens styrelse har ombesörjt att brandvarnare finns i alla trapphustak och att varje lägenhetsinnehavare fått en brandvarnare med 10-årsbatteri. Man har dock överlåtit monteringen åt den enskilde lägenhetsinnehavaren. I lägenheten fanns brandvarnare, men ingen har hört den ljuda.

HÄNDELSEN

Lägenhetsinnehavaren har för polisen berättat att hon satt på en kastrull med olja på spisen för att göra pommes frites. Dottern ringde och bad mamman komma och hämta henne. Hon lämnade lägenheten. När hon kom tillbaka pågick släckningsarbetet. I efterhand, när hon vet vad som hänt tror hon att hon kan ha glömt att stänga av spisen. Branden upptäcktes genom att en granne på samma våningsplan hörde brandvarnaren i trapphustaket ljuda. Han öppnade sin lägenhetsdörr och såg då att trapphuset var rökfyllt ner till knähöjd. Han gick in, stängde sin dörr och larmade 112.

BRANDFÖRSVARETS INSATS

Brandförsvaret anlände till platsen ca 4 min efter larmet. Så här lyder insatsrapportens fritext:

"Vid framkomst var det fullt utvecklad rumsbrand på plan 2 i en två-vånings flerfamiljsfastighet. Uppstart enligt standardrutin, rökdykare gjorde en snabb insats och konstaterade att det brann kraftigt i köket. På grund av mycket brandgaser och värme från branden var det svårorienterat, man visste inte heller om det fanns någon kvar då

ytterdörren ej var låst, branden i köket var så kraftig så man var tvungen att släcka den innan man sökte av resterande delar av lägenheten (som visade sig vara fyra rum och kök) man fann dock ingen person men däremot en kanin som räddades. Köket blev helt utbränt och övriga delar av lägenheten fick svåra rök och värmeskador. Efter ett tag kom lägenhetsinnehavaren dit som blev väldigt chockad, hon hade hämtat sin grabb.

Enligt henne hade hon bara lämnat lägenheten en liten stund och lämnat en frityrpanna med olja på spisen för att värma upp den som hon berättat för polisen. Det kan stämma med hur det såg ut i lägenheten samt framförallt i köket och runt spisen. Vi vart tvungna att riva ner undertaket som var rappat samt göra hål upp till vinden för att komma åt lite glödbränder. Vinden bestod av någon träfiberaktigt fyllning som gjorde det svårt att se med värmekameran om det fanns flera härdar. Vi åkte hem men åkte tillbaka senare för att kontrollera initialbranden men vart dit kallade innan vi hann åka tillbaka för att det hade börjat pyra i fyllningen samt en takstol. Denna gång tog vi dock upp ett rejälare hål i innertaket samt rensade vinden från mera träfiberfyllning som vi senare lämpade ut i det fria."

UNDERSÖKNINGEN

Den största brandskadan finns i köket, koncentrerad till området bakom spisen. Köksfönstret är trasigt och sot och värmeskador finns på fasaden ovanför fönstret och på takfotens undersida. Övriga rum har sot och värmeskador. Primärbrandområdet kan därför fastställas till köket. Vid undersökningstillfället saknas alla överskåp i köket p g a att dessa monterats/rivits ner vid släckningsarbetet. Kökstaket är uppsågat på en yta av ca 3 m² ovanför spisens plats. Med ledning av brandskadornas koncentration till området bakom och ovanför spisen, spisens brandskador, brandpersonalens iakttagelser, och lägenhetsinnehavarens berättelse, kan primärbrandplatsen fastställas till spisen. För att fastställa om spisen är startföremål undersöks spisen.

Alla vred är bortsmälta. Spisens konstruktion är sådan att de ej går att avläsa hur vreden stått inställda. Strömställarna sitter monterade direkt på vreden bakom plåten. D v s de metallaxlar som vanligtvis finns på spisar och som kan användas för att avläsa strömställarnas läge, saknas på den här spismodellen. Strömställarna monteras därför bort och märks. Polisens avsikt är att sända dessa till SKL för undersökning. Därefter undersöks vindsbjälklaget och den brandtekniska avskiljningen mellan lägenheterna. I den uppsågade delen av kökstaket finns en kraftig kolningsskada i hanbjälken till en takstol. Det går ej att avgöra om det funnits någon skada i kökstakets putslager som gjort att kolningsskadan uppstått. Inga spår av brandspridning till vinden syns ute vid takfoten, d v s rakt ovanför köksfönstret. Som nämnts under rubriken Beskrivning av objektet, så hänger de 4 lägenheterna i trapphuset samman genom att brandavskiljning i vindsbjälklaget saknas.

SLUTSATS

Undersökningen visar att det inte finns något som motsäger att branden börjat på spisen.

SPRIDNINGSRISK

Pga. byggnadssättet förelåg en uppenbar spridningsrisk till vinden och därefter till de övriga tre lägenheterna i samma trapphus.

ERFARENHETER

Den här branden skulle kunnat sluta med en omfattande vindsbrand och med brandspridning till ytterligare tre lägenheter. 4 samverkande faktorer gjorde dock att slutresultatet trots allt blev en begränsad skada. De 4 faktorerna var: 1. Styrelsen har varit förutseende och sett till att brandvarnare fanns i trapphuset. 2. Lägenhetsdörren var

otät mellan dörrblad och karm, vilket gjorde att rök läckte ut och aktiverade brandvarnaren i trapphustaket. 3. Grannen var hemma och hörde brandvarnaren och kunde larma snabbt. 4.

Vindsisoleringen på just den plats där spridning upp till vinden påbörjats, var obrännbar.

ÅTGÄRDER

Den brandtekniska brist som framkom vid undersökningen, dvs. avsaknaden av brandavskiljning mellan lägenheterna via vinden, gjorde att följande åtgärder vidtogs efter branden. Kontakt togs med byggnadsnämnden för att kontrollera bygglovets tekniska beskrivning. Vindsbjälklagets uppbyggnad samt ytskikten i innertaken stämmer överens med beskrivningen. Kontakt togs med Jan Mansfeld på Statens Haverikommision. Mansfeld som är expert på äldre byggregler kunde konstatera att byggnadssättet inte stred mot de regler som gällde vid byggtillfället.

Kontakt togs med SRV för att avgöra om krav på ombyggnad kan ställas enligt § 41 i räddningstjänstlagen. SRV's svar är att den brandtekniska bristen är så allvarlig att särskilda omständigheter föreligger. D v s krav på rimliga förbättrande åtgärder kan ställas. Undertecknad deltog därefter i ett möte med bostadsrättsföreningens styrelse, där den allvarliga brandtekniska bristen påtalades och förslag till åtgärder diskuterades. Styrelsen förstod problemet och var positiva till att vidta åtgärder. De förslag till åtgärder som diskuterades var att gipsa undertaken eller att montera bostadssprinkler. Oavsett vilken metod som väljs, så är det ett stort ingrepp för de boende. Styrelsen ombad därför undertecknad att delta i ett informationsmöte för samtliga boende och där redogöra för det inträffade och för förslagen till åtgärder.

Den brandavskiljande vindsväggen (till höger i bild) mot fyra lägenheter i nästa trapphus .